

A HATÁRŐRSÉGI HUMÁNERŐFORRÁS MINŐSÉGI BIZTOSÍTÁSA

A címben szereplő tartalomra vonatkozó elképzelések egyrészt a Humánstratégia és Akciótervben, másrészt pedig az EU. csatlakozásra való felkészülésről szóló jelentésben olvashatóak. Az EU-hoz való csatlakozás kapcsán a közösségi elvárások egy része már megfogalmazott, más része pedig formálódás alatt áll pillanatnyilag is.

Amennyiben a Magyar Határőrség már az Unió közös határáért is felelős lesz, akkor további magas szintű elvárásoknak is meg kell felelnie, ezt megelőző felkészülés időszakában nyilvánvalóan szükséges megtenni bizonyos lépéseket melyeknek napjainkban is szemtanúi, aktív részesei lehetünk.

A feltételeket többféle módon lehet csoportosítani melyből én most csak kettőt a személyi-, és a tárgyi-, pénzügyieket emelem ki. Nyilvánvaló, hogy amikor a személyi feltételekről szólok akkor ez alatt nemcsak a mennyiségét, hanem – és főleg – a minőségét is értem. A továbbiakban az ezzel kapcsolatos gondolataimat, érzéseimet adom közre azzal a szándékkal, hogy minél hasznosabb tagjává váljunk a közösségi határőrizetnek.

Öröndetes dolog, hogy a Phár és a Coop támogatás jóvoltából a magyar Határőrség olyan nagyvolumenű fejlesztésbe kezdett, amire a közelmúltban még nem volt példa.

Ha visszagondolok a H-1, vagy a H-63 jelzőkészülékekre és e mellé elkezdem sorolni azokat a nem olcsó, modern technikai eszközöket, műszaki-technikai berendezéseket, melyek már ma és holnap rendszerbe álltak, illetve állnak a Határőrségnél, akkor különösen szembeötlő ennek menete, üteme. CO₂ mérők, endoszkópok, sugázmérők, mozgásérzékelők, mobil hőkamerás gépjárművek és sorolhatnám tovább az új korábban csak óhajtott eszközök megnevezését.

Mindezt csak azért taglaltam ennyire részletesen, mert így szeretném egy dologra ráirányítani a figyelmet. Ez pedig nem más mint a már meglévő, beérkező nagy mennyiségű, korszerű, eszközök és az ezt alkalmazni hivatott személyállomány felkészültsége közti nagy különbségből adódhat, amennyiben jobban közelíték a konkrétumok irányába, akkor azt is megnézem, hogy ez a nagyarányú technikai eszközbeli bővülés milyen viszonylatban, mely határőr igazgatóságok illetékességi területén történik. Nyilvánvalóan azokon a szakaszokon – ukrán-magyar, román-magyar – ahol szinte biztos, hogy itt az Unió külső határa lesz. Azzal is tisztában vannak kollégáim, hogy az 1950-es években déli-, az 1960-as évektől pedig a nyugati viszonylatban volt erő-eszköz-, ezzel együtt erőkifejtés összpontosítás. Ez megmutatkozott az alkalmazott erők-eszközök mennyiségében, de főleg minőségében sőt a költségvetési előirányzatok leosztásában is.

Nyilvánvalóan a korábbi szovjet-magyar viszonylatban a feltételek összhangban voltak az ottani elvárásokkal, melynek lényege leginkább a barátságon volt tetten érhető. Azt a nagy különbséget amely a korábbi időszakban volt mondjuk a győri és a nyírbátori határőr kerület (ma igazgatóság) között azt néhány hónap alatt nem lehet megszüntetni, különösen nem annak „szürke állományá”-ból adódó részét. Ezért szeretném különösen a nyírbátori-, orosházi - határőr igazgatóság vonatkozásában ráirányítani a figyelmet a

munkatársak szakmai felkészültségére, továbbképzésére. Teszem ezt még akkor is, mikor tudom, hogy most először még azzal is nehézségei vannak, hogy a részére meghatározott létszámnövekedést valamilyen módon legyen képes realizálni.

A Határőrségnek az állomány felkészítése során három irányú munkát kell végeznie, amelyek néha nem kiegészítik, hanem éppen nehezítik egymás megvalósítását.

Mivel a személyi állomány tiszthelyettesei, zászlósai körében vannak ma még olyanok, akik képesítése nem felel meg az elvárásoknak, ezért tervezni, szervezni, végezni kell az ilyen irányú képzést.

A már meglévő teljes hivatásos állományt az előbbtől függetlenül valamilyen jellegű rövid célirányos felkészítésbe kell részesíteni az EU-hoz való csatlakozás szellemében, mégpedig bizonyos differenciáltsággal arra tekintettel, hogy az illető „külső, vagy belső” határon fog dolgozni. Ebből a csoportból – mint már érintettem – jómagam amit eléggé borúlátóan ítélek meg a jövődő külső határon - főleg a Nyírbátori Határőr Igazgatóságnál - szolgálatot teljesítők szaktudása és a nagyon intenzív jellegű technikai ellátásból adódó szakadék miatt van. A harmadik csoport pedig a már meglévő üres – főleg tiszthelyettes, zászlós – helyek feltöltéséből, illetve az engedélyezett pénzzel alátámasztott létszámfejlesztési lehetőségéből - kötelezettségéből adódik. Ez utóbbi közel 3 000 főt jelent.

Tekintettel arra, hogy az érettségivel rendelkező utánpótlás bázis a határvonallal közelében – attól 20-30 kilométeren belül – eléggé fogyóban van más megoldást is keresni kell. Ezek egy része lehet előremenekülés, vagy visszalépés, az utóbbira példa annak eldöntése, hogy bizonyos munkakörökbe hivatalosan beengedésre kerülnének az érettségivel nem rendelkező fiatalok is.

Másik jobb lehetőségnek azt tartanám, hogy az ország nagyobb mélységéből próbáljunk meg toborozni, de ehhez viszont szorosan hozzá kell rendelni bizonyos szociális rendszert is. (Ideiglenes szálló, garzon, térítésmentes étkezés, magángépjármű szolgálati célú igénybevételét ellentételező magasabb kilométer pénz fizetése stb.)

Mindenképpen kívánatos volna azon szerződésesek érettségijéhez jutását támogatni, akik már megfelelő hivatásos érzetről tettek tanúbizonyságot itteni munkájukkal és vállalják e hivatás további gyakorlását. Erre hosszú idő nem áll rendelkezésre. Ez persze azt is jelentheti, hogy számukra a jelenlegi távoktatás kb. 35 éven keresztül történő további fenntartásával lehetőségük adódhatna a határrendész szakma megszerzésére, így a képesítési követelményekben előírtaknak való megfelelésre is.

Tervbe van véve az uniós szervezetek alakítása kapcsán bizonyos, korábban tisztí beosztások – szolgálati csoportvezető, határvadász századparancsnok, bűnügyi- felderítő munkatárs – zászlósira való átminősítése.

Amennyiben ez megvalósul – melyet magam és célszerűnek ítélek meg – akkor mindenképpen gondoskodni kell – főleg a nem iskolarendszerű szakképzésben részesültek esetében – az erre a beosztásokra tervezettek célirányos, adott beosztásra szóló tanfolyami rendszerű felkészítésről.

Nem szabad leállnunk az erre vállalkozó és ebben megfelelő adottságokkal rendelkező dolgozók idegen nyelvi továbbképzéséről, tréningjeiről saját országunkon belül és az élő külső környezetben egyaránt. Mert egyébként az uniós együttműködéseknek, a közös továbbképzéseknek ilyen kerékkötői is lehetnének.

Látva azokat a nem kis munkákat mely a Határőrség uniós elvárásoknak megfelelő alakítását célozzák., nem tudom nem megállni, hogy felhívjam a figyelmet az ilyen jellegű munkák összehangolására komplex, egésként való kezelésére. Mert egyébként a jó részintézkedések kevésbé jó nagy egészet eredményezhetnek.

Itt is szóba került ma a Határőrség jövőbeni sorsa önálló, vagy nem önálló további működése.

Ezen kérdéseknek hosszú idejű lebegtetése sem az állomány hangulatának sem a további jövő - annak is képzési része - célirányos alakításával negatívan befolyásoló szerepe lehet.

Az előre való menekülésre is felvetek egy talán kissé meghökkentő, jövőre vonatkozó elképzelést is.

Előtte azonban felvázolom azt a jelenlegi, de főleg jövőbeni humánerőforrás lehetőséget, amely már többségük részére egyértelmű. Az érettségiző korosztályok száma - a születési demográfiai hullám hatására - fokozatosan csökken. Ugyanakkor ezzel párhuzamosan pedig nő a felsőoktatás felvevőpiaca. A jelenlegi kormány 2010-re megcélozta, hogy az érettségizettek 50 %-a fog bekerülni a felsőoktatásba (annak is az állami nem teljesen fizetős részébe).

Nyilvánvalóan így a rendészeti szakközépiskolák - és ezzel párhuzamosan a Határőrség - merítési bázisa is be fog szűkülni. Inkább fognak menni felsőfokú és nem középfokú állami végzettséget szerezni. (Az más dolog persze, hogy szerintem ezzel együtt a felsőoktatás színvonala is fog esni.) így tehát megfontolandó lehet a jövőben nekünk is nyitni a felsőoktatás felé. Valószínűleg ilyen megoldás a jelenlegi rendszerrel illetve vonatkozó jogszabályokkal elképzelhetetlen. így is ha előre próbálnánk meg „menekülni”, akkor is szükséges lenne hozzácsatolni e megoldáshoz valami olyan pluszt, ami miatt a rendészeti és nem valami más szakterületi állami felsőfokú végzettség elérését célozzák meg az akkori fiatalok.

Visszatérve a jelenhez jómagam bízom abban, hogy a 2001. július 1-től életbelépő új köztisztviselői illetményrendszer hatása már a jövő évi jelentkezők számában fogja éreztetni pozitív hatását.

Meggyőződésem, hogy nem az iskolarendszerű képzési időszakában kell a jelenleginél többet nyújtani tanulóinknak, hanem a végzés utáni helyzetnek (anyagiszociális, humán helyzet) kell olyannak lenni aminek megcélzása és elérése nyomós érv minden fiatal pályakezdő számára.

Befejező gondolatként felhívom a figyelmet a Határőrségnél jelenleg szerződéses viszonyban alkalmazottakra. Erre most - mivel a Határőrség a Fegyveres erő része - jogszerűen van lehetőség. Amennyiben viszont - ami nemsokára bekövetkezik - kiválik ezen kategóriából és belügyi rendvédelmi szerepkörbe kerül, akkor ezen állománykategória továbbfoglalkoztatására nem lesz lehetősége. De lehet rá lehetőség hivatásosként amennyiben egyébként erősödne velük szervezetünk. Ehhez viszont sürgősen meg kellene szereztetni velük az érettségit, mert a jelenlegi szabályok között tovább már csak ezen állami végzettség birtokában lehetnek képesek előrelépni.

Zárásként úgy gondolom sokféle - esetleg meghökkentő - dolgot vettem fel a címben szereplő téma kapcsán. A tisztelt hallgatóságra, olvasóra bízom ki-ki gondolkodjon el ezeken és alakítsa ki véleményét, illetve ha teheti akciótervét a pozitív gondolatok realizálása érdekében.